

II. Diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami w województwie kujawsko-pomorskim.

Niepełnosprawność w Polsce jest nadal problemem społecznym. Postępujące starzenie się społeczeństwa, stresujący tryb życia, brak nawyków prozdrowotnych, degradacja środowiska przyczyniają się do wzrostu liczby osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie.

Według Eurostat⁴, istnieją dwa tradycyjne sposoby ujmowania zjawiska niepełnosprawności: *model medyczny* koncentruje się na problemach zdrowotnych danej osoby, natomiast *model społeczny* – na barierach występujących w jej otoczeniu. Międzynarodowa klasyfikacja ICF łączy te podejścia, opierając się na modelu bio-psycho-społecznym, który uwzględnia zarówno funkcjonowanie organizmu danej osoby, jak i czynniki kontekstowe. Do takich czynników należą zarówno uwarunkowania zewnętrzne – postawy społeczne oraz otoczenie fizyczne – jak i cechy społeczno-demograficzne danej osoby – takie jak płeć, wiek, pochodzenie społeczne, wykształcenie czy zawód. Przywołany model bierze także pod uwagę zakres aktywności, jakie dana osoba może wykonywać w swoim otoczeniu oraz jej uczestnictwo w „sytuacjach życiowych”.

W Polsce funkcjonują różne systemy orzekania o niepełnosprawności: dla celów pozarentowych oraz rentowych⁵. Zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności (w pierwszej instancji powiatowe, a w drugiej wojewódzkie) orzekają o stopniu niepełnosprawności (znacznym, umiarkowanym lub lekkim) na podstawie Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W województwie kujawsko-pomorskim funkcjonuje wojewódzki zespół orzekania o niepełnosprawności⁶ oraz 20 zespołów powiatowych⁷. Orzeczenia są wydawane na wniosek osób zainteresowanych i umożliwiają korzystanie z uprawnień przewidzianych we wspomnianej ustawie. Z kolei orzecznicy ZUS, KRUS, MSWiA i MON wydają orzeczenia, których posiadanie jest koniecznym warunkiem uzyskania świadczeń rentowych.

Dostępność danych dotyczących zjawiska niepełnosprawności w Polsce jest ograniczona. Najbardziej miarodajne dane dotyczące ogółu osób niepełnosprawnych pochodzą z Narodowych Spisów Powszechnych. Według spisu z 2011 roku OzN⁸ było w Polsce 4 697 tys. natomiast w województwie kujawsko-pomorskim 264 tys.

Tabela 1. Liczba osób z niepełnosprawnościami w 2011 roku

Obszar	Osoby niepełnosprawne ogółem	Osoby niepełnosprawne z orzeczeniami	Osoby niepełnosprawne biologicznie bez orzeczeń
PL	4 697 048	3 131 456	1 565 591
WK-P	264 313	194 417	69 897

Źródło: BDL GUS – Narodowe Spisy Powszechne – NSP2011 – Ludność

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Disability_statistics_introduced#Disability_models

⁵ http://www.fazon.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=13:systemy-orzekania-o-niepelnosprawnosci-w-polsce&catid=11&Itemid=106

⁶ W siedzibie Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy; <https://www.gov.pl/web/uw-kujawsko-pomorski/informacje-o-zespole>

⁷ <https://www.gov.pl/web/uw-kujawsko-pomorski/powiatowe-zespoły-orzekające-o-niepelnosprawnosci-w-województwie-kujawsko-pomorskim>

⁸ Warto zaznaczyć, że dane z NSP 2011 są wykorzystywane również w OZPS, łącznie z OZPS za rok 2019.